

VÅR LUCIATRADITION

Vi har under vårt kalenderår en lång rad helger med fina traditioner. Luciafirandet är en av dessa traditioner som vi fortfarande värnar om.

Långt innan seden med luciafirandet uppstod, var den 13 december en viktig dag. Lucianatten räknades länge som årets längsta natt. År 1753 flyttades vintersolståndet till 21-22 december, men föreställningen om den särskilt långa lucianatten höll sig kvar.

Enligt folktron var den natten farlig, övernaturliga makter var i farten och djuren kunde tala.

Håbo Lucia 2011, Nicole Plahn

För oss nutida är Lucia ljusdrottningen som kommer till oss i vintermörkret närmast en helgonlegend. Helgonet S:ta Lucia, som gett dagen sitt namn, var en ung italienska som led martyrdöden år 304 i Syracuse på Sicilien. Legendens säger att hennes fästman anmälde henne för att vara kristen, ett brott som den tidens romerska samhälle straffade med döden. Brottet lär ha varit att hon använt sin hemgift till mat åt de fattiga. Som hämnd före avrättningen stack hon ut sina ögon och skickade dem till angivaren för att med dem se vad han åstadkommit. S:ta Lucia är numera de synskadades skyddshelgon.

Från början uppträdde Lucia ensam eller med en eller två följeslagare. Traditionen med den ljusprydda lucian med sina tärnor som kommer med sin gloria av brinnande ljus på huvudet tidigt på luciamorgonen är av senare datum. Seden beskrevs första gången 1764 i Västergötland.

I mitten av 1800-talet spreds luciaseden vidare till universitetsstäderna och olika organisationer med västsvenskar i förskingringen. På Skansen startades luciafirandet 1890. Luciafirandets popularitet ökade på 1920-talet, då tävlingar och kröningar av den lämpligaste luciagestalten anordnades ända upp på riksnivå. Idag är luciafirandet både en offentlig och en familjär tradition. Först var seden en symbol för hembygden och så småningom för hela Sverige.

Melodin till luciasången är italiensk, och de svenska textvarianterna lär ha skrivits redan på 1920-talet.

Göte Ingelman 2011

Bildmakare: Bo Hansson